

TYT TARİH SORULARI ANALİZİ

SON ÜÇ YILIN TYT TARİH SORU DAĞILIMI			
	Sınıf	Konu	Soru Adedi
2018	Tarih 9	Asya Hun Devleti Gazneliler	2
	Tarih 10	Osmanlı Devleti Beylik Dönemi	1
	İnkılap Tarihi 12	Mondros Mütarekesi Tevhid-i Tedrisat	2
2019	Tarih 9	Asya Hun Devleti Gazneliler	1
	Tarih 10	Divan-ı Hümayun	1
	İnkılap Tarihi 12	TBMM Atatürk Milliyetçiliği	2
2020	Tarih 9	Uygurlar	1
	Tarih 10	Anadolu (Türkiye) Selçuklu Devleti	1
	Tarih 11	Tanzimat Dönemi	1
	İnkılap Tarihi 12	Mondros Mütarekesi Lozan Antlaşması	2

2018-TYT

1. Ammianus, "Hunlar piyade olarak savaşmaya hiç alışkın değillerdi. Şaşılacak kadar uzak mesafelere atıkları ve demir kadar sert ve öldürücü sivri kemikten uçlu oklarını atmada gösterdikleri maharete hiç kimse erişemezdi... Hunlar iyi savaşçılar olup yay ve kement kullanmakta eşsizdirler." demiştir.

Yalnız bu bilgiye göre Hunlarla ilgili olarak;

- orduda onlu sistemi oluşturdukları,
- savaş aletlerini etkin kullandıkları,
- savaşlarda hilal taktikini uyguladıkları

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2019-TYT

5. Atatürk, "Bize milliyetçi derler, fakat biz öyle bir milliyetçiyiz ki, bizimle iş birliği eden bütün milletlere hümet ve riayet ederiz. Bizim milliyetçiliğimiz bencil ve mağrurane milliyetçilik değildir." demiştir.

Buna göre Atatürk milliyetçiliği,

- Başka milletlerin düşmanlığına dayanmaz.
- İnsan ve millet onuruna değer verir.
- Türk milletini üstün tutar.

yargılarından hangilerini bünyesinde barındırır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2020-TYT

2. Anadolu Selçuklu Devleti, 8 Mart 1220'de Venedik ile dostluk ve ticaret anlaşması yapmıştır. Buna göre Selçuklu topraklarında Venediklilerin kenti aralarında veya diğer yabancılarla olan anlaşmazlıklarını, oluşturulacak bir mahkeme heyeti tarafından bakılmasına izin verilmiş ancak hırsızlık ve adam öldürme gibi suçlarda Selçuklu mahkemelerinin yetkili olduğuna karar verilmiştir.

Bu bilgiyle;

- Hristiyanların tek temsilcisinin Venedikliler olduğu,
- Venedik'e Selçuklu ülkesinde ayrıcalıklar tanındığı,
- Selçuklu sultanının ticareti canlandırmak istediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

TYT Sorularının yoruma dayalı olduğu şeklinde bir kanaat var öğrencilerde. Bu kanaat tam doğru değil. Bir söz var; " Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunmaz. Sorular aslında bu sözü doğrular nitelikte. Yani bilgilerini kullanmanı isteyen sorular ağırlıkta. Ağırlıkta deyince 5 tane sorunun ne ağırlığı olabilir. Yani 5 soru içerisinde hangilerinin ağırlıkta olduğunu çıkarmak biraz zordur. Zaten tarih sorularının kapsam geçerliliği yoktur. Dört yıl tarih okuyorsun, 5 tane soru çıkıyor. Neredeyse bir yıla bir soru düşüyor. Ölçme değerlendirme açısından bir sorun aslında. Neyse konumuz bu olmadığı için bu faslı geçiyorum.

Geçelim şimdi son üç yılda TYT'de sorulan soruların analizine. Yan tarafta örnekte gördüğümüz gibi üç yılda da çıkan, yukarıda paragrafta bilgi verip, oradan çıkarılabilecek ulaşılabilecek sonuçlar sorulmuş. **Cevaplarda Yalnız I, Yalnız II, Yalnız III, I-I, II-III gibi şıklar olan sorular. İlk soru tipimiz bu. 2012-2017 YGS soruları da dahil YGS ve TYT'de genelde olumlu sonuçlar sorulmuş, yani ulaşılabilir tarzında sorulmuş. 2012-2017 YGS'de çok nadirde olsa, ulaşılamaz tarzında soru da vardı. İlginçtir onlarca soru içinde bu şekilde tek bir soru var. O da 2015 YGS'de sorulmuş. İşte o soru:**

2015-YGS

11. I. Yunanistan'ın İzmir'i işgal etmesi
II. Anlaşma Devletlerinin İstanbul'u işgal etmesi
III. Doğu işlerini görüşmek üzere Londra'da yapılacak konferansa, Osmanlı ve TBMM Hükümetlerinin birlikte çağınması

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri, Anlaşma Devletleri adına İngiliz Başbakanı Lloyd George'un, "Biz Türkiye'yi ne başkomutandan ne de çoğunlukla Türk olan Anadolu'nun ve Trakya'nın zengin ve ünlü topraklarından yoksun bırakmak için dövüşüyoruz." açıklaması ile bağdaştırılmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Yandaki üç soruda da yukarıda konuyla ilgili bir paragraf verilmiş ve o açıklamalardan çıkartılabilecek sonuçlar istenmiş. Bu tip sorularda doğrudan bilgi istenmeyip, paragraftaki bilgileri analiz etmemiz, yorumlamamız ve muhakeme etmemiz isteniyor. Bu sorularda öğrenciler genel olarak zorlanmamaktadırlar. Çünkü değerlendireceğimiz bilgiler bize verilmiştir.

TYT TARİH SORULARI ANALİZİ

2018-TYT

3.

1340'larda Osmanlı Beyliği'nin egemenlik alanını gösteren bu haritaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anadolu'da Beylikler Dönemi'nin devam ettiği
- B) Selanik'in, Bizans hâkimiyetinde bulunduğu
- C) Osmanlı Beyliği'nin topraklarının gaza için uygun konumda olduğu
- D) Osmanlı Beyliği'nin Rumeli'ye geçtiği
- E) Kuzey Ege'deki bazı adaların Bizans'a ait olduğu

2019-TYT

1. Asya Hun Devleti'nin dağılmasının ardından Hunlar, batıya doğru yayılmaya başlamış ve Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Germe kavimlerini batıya doğru itmişlerdir. Kavimler Göçü adı verilen bu süreçte Hunlar Avrupa siyasetinde etkin hâle gelirken ikiye ayrılan Roma İmparatorluğu önemli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kavimler Göçü'nün sonuçlarından biri olarak gösterilemez?

- A) Türk kültürü Avrupa'da yayılmıştır.
- B) Avrupa'nın etnik yapısı değişmiştir.
- C) Roma İmparatorluğu güç kaybetmeye başlamıştır.
- D) Bilim ve teknikte önemli gelişmeler yaşanmıştır.
- E) Avrupa'da siyasi dengeler değişmiştir.

2020-TYT

1. Doğu-batı ticaret yolları üzerinde bulunan Uygurlar farklı inanç ve kültürlerden etkilenmişlerdir. Çin'den Budizmi, İran'dan Maniheizmi alan Uygurlar, Akdeniz Havzası'ndan Suriyeli rahipler ve Soğdular aracılığıyla da Hristiyanlığı, Helenistik edebiyatı ve sanatı öğrenmişlerdir.

Buna göre Uygurlar ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Geniş bir coğrafya ile ilişki kurduklarına
- B) Farklı dinleri benimsediklerine
- C) Hoşgörülü bir toplum oluşturdıklarına
- D) Kültürel etkileşime açık olduklarına
- E) Hâkim hayat tarzlarının göçebelik olduğuna

2018-TYT

2. Gazneli hükümdarı Sultan Mahmut, bir gün mezâlim divanında iken; bir tacir, Şehzade Mesut'un kendisinden almış bin dinarlık kumaş aldığından ancak parasını ödemediğinden şikâyet eder. Tacirin, hakkını aramak istediğini dile getirmesi üzerine Sultan Mahmut, tacir haklı bulur ve alacağına hemen ödenmesini emreder.

Gazneli Devleti'nde yaşanan bu durumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dava açmanın sultanın iznine bağlı olduğu
- B) Mezâlim divanının Gaznelilere özgü bir kurum olduğu
- C) Sultanın gerektiği durumlarda yargı kararı verebildiği
- D) Mezâlim divanının yalnızca ticari davalara bakmak için kurulduğu
- E) Ticari konuların İslam hukukunun dışında bulunduğu

İkinci soru tipi tarihi özellikler verip ya da paragrafta konuyla ilgili bilgiler verip ulaşılabilecek veya ulaşılamayacak sonuçlar isteyen sorular. Son üç yılda yapılan TYT'lerde bu soru örneği var. YGS'de de bu tip sorular vardı. 2018 TYT'de 3. Soru olarak çıkmış ilk örneğimizde Osmanlı Beyliği haritası verilmiş ve buradan çıkarılamayacak sonuç işlenmiş. Burada harita yorumlama becerisi öne çıkmaktadır. Bunun yanında az da olsa bilgi içermektedir. Çünkü Saruhanlıları, Germiyanlıları, Karamanlıları gibi siyasi oluşumların beylik olduğu, harita renklendirmesi konusu ve Rumelinin neresi olduğu gibi ön bilgileri bilmemiz gerekiyor.

İkinci soruda da (2019-TYT) paragrafta verilen bilgilerden hareketle ulaşılamayacak sonuçlar olmasına rağmen Kavimler Göçü'nün sonuçları paragraftan bağımsız olarak istenmektedir. Yani Kavimler Göçü'nün açıklanması bu paragraftan sonuç çıkarmamıza yeterli değildir. Dolayısıyla bu konuda bilgi sahibi olmamız gerekmektedir. Çünkü paragraftan etnik yapı, kültürel, bilimsel ve teknik sonuçlar çıkmamaktadır. Dolayısıyla Kavimler Göçü'nün sonuçlarını hatırlayarak paragraftaki bilgilerle bağlantı kurmamız istenmektedir.

2020-(1) TYT, 2018-(2), 2019 (4)TYT TYT'de çıkan sorularda ise analiz, yorum ve muhakeme edeceğimiz bilgiler paragrafta verilmiş. Dolayısıyla bazı kavramların anlamlarını iyi bildiğimizde rahatlıkla yapabileceğimiz bir soru tipi karşımızda yer almaktadır.

2019-TYT

4. Son Osmanlı Mebusan Meclisinden gelen üyelerden ve yeni seçilmiş mebuslardan oluşan Birinci TBMM, bir taraftan kurtuluş mücadelesi verirken diğer taraftan da bağımsız bir devletin temellerini atmıştır. Bu meclisteki vekiller farklı zümrelere ait, farklı meslek ve düşüncelere sahipti. Hükümet üyelerini seçen Meclis; yasama, yürütme ve yargı yetkisini de kullanmaktaydı.

Buna göre Birinci TBMM ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) İnkılap çalışmalarına öncelik verdiği
- B) Olağanüstü koşullarda toplandığına
- C) Kuvvetler birliği ilkesini benimsediğine
- D) Meclis hükümeti sisteminin uygulandığına
- E) Toplumdaki çeşitliliği yansıttığına

2019-TYT

TYT TARİH SORULARI ANALİZİ

2. Gazneli Mahmut, Abbasi halifesini Büveyhoğullarının baskısından kurtarmış ve bu hizmetine karşılık olarak Abbasi halifesinden Sultan unvanını almıştır.

Bu bilgiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Gazneli Mahmut'un İslam dünyasının önemli bir siyasi gücü olduğuna
B) Abbasi halifesinin siyasi yetkilerini Gazneli Mahmut'a bıraktığına
C) Türkler arasında İslamiyetin hızla yayıldığına
D) İslam dünyasında mezhep çatışmalarının son bulduğuna
E) Gazneli Mahmut'un İslam dünyasında siyasi birliği sağladığına

Bu soru tipinde bilgi altyapımız ölçülmektedir. Bu konularla ilgi asgari bilgiye sahip olmamız ve buna dayalı olarak paragraftaki bilgileri analiz etmemiz, muhakeme etmemiz istenmektedir.

2020-TYT

3. Tanzimat Dönemi aydınlarına göre; Balkanlardaki isyanların sona ermesi için Osmanlılık düşüncesinde birleşilmesi ve Batı tarzında yenilikler yapılması gerekiyordu.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğrultuda gerçekleşmiştir?

- A) Sened-i İttifak'ın imzalanması
B) Meşrutiyet'in ilan edilmesi
C) Meşveret Meclislerinin açılması
D) Daimi elçiliklerin kurulması
E) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması

2020 (3) TYT sorusunda Osmanlıcılığın ne olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bu kavramı bildiğimizde soruyu yapmamız kolaylaşmaktadır. Ancak Osmanlıcılığın ne olduğunu bilmek yeterli değildir. Ayrıca Meşrutiyet'in ne olduğunu bilmemiz de önemlidir. Bu da şunu göstermektedir ki, tarihi kavramlara hakim olmamız işimizi kolaylaştırmaktadır.

2018-TYT

5. II. Meşrutiyet Dönemi'nde İttihat ve Terakki Cemiyeti, toplumsal bütünlüğü sağlamak için ortak bir eğitim sistemine geçmek amacıyla çalışmalar yapmıştır.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde sonuç alınamayan bu girişim Cumhuriyet Dönemi'ndeki hangi düzenleme ile başarıya ulaşmıştır?

- A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
B) Üniversite reformunun yapılması
C) Yeni Türk alfabesi ile ilgili bir kanun çıkarılması
D) Millet mekteplerinin açılması
E) Türk Tarih Kurumunun kurulması

2018- (5) TYT sorusunda da yine kavramlar öne çıkmaktadır. Tevhid-i Tedrisat kavramını bildiğimizde soruyu rahatlıkla çözebiliriz. Tedrisatın ders kelimesinden türediğini ve eğitim-öğretim anlamına geldiğini bildiğimizde bağlantıyı hemen kurabiliriz.

TYT TARİH SORULARI ANALİZİ

2018-TYT

4. Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulan millî cemiyetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) Mütareke sonrasında işgalleri protesto eden mitingler ve gösteriler düzenlenmiştir.
- B) Kongrelerin toplanmasında rol oynamışlardır.
- C) Ülkede yeni bir rejim kumayı amaçlamışlardır.
- D) Millî Mücadele'nin teşkilatlanmasında etkili olmuşlardır.
- E) Kuvayimillîye için silah ve malzeme temin etmişlerdir.

2019-TYT

3. Tarih öğretmeni Nil'e ödev olarak Divanî Hümayun konusunu vermiştir. Nil hazırladığı ödevde Divanî Hümayun'un görevlerinden beşini yazmış ancak öğretmeni bunlardan birinin yanlış olduğunu belirtmiştir.

Buna göre öğretmenin, Nil'in ödevinde yanlış olduğunu belirttiği görev aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şikâyetlerin dinlenmesi
- B) Savaşa ve barışa karar verilmesi
- C) Önemli davaların görülmesi
- D) Veliâtin belirlenmesi
- E) Elçilerin kabul edilmesi

2020-TYT

5. İngiltere'nin eski Başbakanı Lloyd George; "Türkler, İngiltere'nin dört savaş yılı içinde aldığı her şeyi geri aldılar. Bu, İngiltere'nin dış siyasetinde silinmez bir lekedir." demiştir.

İngiltere Başbakanı bu ifadeyi aşağıdakilerden hangisiyle ilgili kullanmıştır?

- A) Londra Konferansı B) Paris Barış Konferansı
- C) Lozan Antlaşması D) Ankara Antlaşması
- E) Moskova Antlaşması

2020-TYT

4. Mondros Mütarekesi sonrasında işgaller karşısında toplumda başlayan tepkinin bir sonucu olarak 19 Mayıs 1919'da yaklaşık 75 bin kişinin katıldığı Fatih Mitingi ve 23 Mayıs 1919'da yaklaşık 200 bin kişinin katıldığı Sultanahmet Mitingi yapıldı.

Bu bilgi ve dönemin koşulları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ulusal bilincin giderek arttığına
- B) İzmir'in işgalinin tepkiyle karşılandığına
- C) Mütareke hükümlerinin uygulandığına
- D) Amasya Genelgesi'nin etkili olduğuna
- E) İstanbul halkının duyarlılık gösterdiğine

Bu soru tipinde doğrudan bilgi istenmektedir. Paragrafta bahsedilen konuyla ilgili olarak azami bilgiye sahip olmamız gerekmektedir. Bu bilgiye dayalı olarak ayırt edici özelliği ya da konunun özellikleri istenmektedir.

2018- (4) TYT sorusunda Mondros Mütarekesi ön bilgisi verildikten sonra Millî Cemiyetlerin özellikleri sorulmaktadır. Bu soruda Mondros Mütarekesi ile Millî Cemiyetler arasındaki ilişkiyi kurman istenmektedir. Bu konuda ön bir bilgiye sahipsen bu soruyu yapman kolaylaşacaktır.

2019- (3) TYT sorusunda ise doğrudan Divan-ı Hümayun özelliklerini ve görevlerini bilmemiz gerekmektedir.

2020- (5) TYT sorusunda ise Lloyd George'nin sözünün ne anlama geldiğinin analizi istenmektedir. Dolayısıyla şıklarda yer alan tarihi olayların en azından temel özelliklerini bilmemiz gerekmektedir. Ancak bu şekilde şıklarla bağlantı kurabiliriz.

2020 (4) TYT sorusunda ise kronolojik bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Yani İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinin Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışından hemen önce 15 Mayıs 1919'da olduğunu, Amasya Genelgesi'nin de Haziran 1919'da olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bunları bildiğimizde soruyu cevaplamamız kolaylaşmaktadır.

TYT TARİH SORULARI ANALİZİ

Sonuç olarak son üç yılda çıkan TYT sorularında bilgiye dayalı, paragraftaki bilgilerden hareketle muhakemeye, analize dayalı, kavram bilgisine dayalı, asgari bilgiyle bağlantı kurmaya dayalı ve kronolojiye dayalı sorular sorulmuştur. Kronoloji deyince sadece olayların tarihini bilmek anlaşılmalıdır. Olayların oluş sırasını bilirsek de bu sorunu büyük oranda çözmüş oluruz. Ama Osmanlı tarihi gibi uzun dönemi kapsayan kronolojilerde belli başlı tarihi olayların kronolojilerini bilmek işimizi kolaylaştıracaktır. Diğer olayları da o kronolojilerin arasına yerleştirebiliriz. Kronolojiyi bilmek niçin önemlidir? Çünkü her dönemin kendine ait özellikleri vardır. İlkçağın özellikleri ile ortaçağın özellikleri bir değildir. Çağ başlangıçları muhakkak bilinmelidir.

Osmanlı Tarihini örnek alırsak belli başlı kronolojileri ve bunların arasında yer alabilecek olayları şu şekilde oluşturabiliriz.

Osmanlı'nın Kuruluşu-1299

Rumeli'ye Geçiş

Birinci Kosova Savaşı

Ankara Savaşı

İstanbul'un Fethi-1453

Mohaç Meydan Savaşı

Preveze Deniz Savaşı

İnebahtı Deniz Savaşı

Zitvatorok Antlaşması-1606

Bucaş Antlaşması

İkinci Viyana Kuşatması

Karlofça Antlaşması-1699

Pasarofça Antlaşması

Lale Devri

Küçük Kaynarca Antlaşması-1774

Ziştovi Antlaşması

Yaş Antlaşması

Edirne Antlaşması

Tanzimat Fermanı-1839

Kırım Savaşı ve Paris Antlaşması

1877-1878 Osmanlı- Rus Savaşı ve Berlin Antlaşması (1878)

İkinci Meşrutiyet'in İlanı

Balkan Savaşı

Birinci Dünya Savaşı-1914